

یادگیری ترکیبی رویکردی نوین در توسعه یادگیری

مؤلفان

فاطمه اسلامیه

feslamieh@hotmail.com

ساناز مظاهری

mazaherisanaz@ymail.com

لیلا امینیان

lilianavml@yahoo.com

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۷

**به نام خدای بخشنده و مهربان
او که بی حساب عطا می کند به هر که بخواهد.**

شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۳۶۵-۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۱۲۸۳۹۸
عنوان و نام پدیدآور	: یادگیری ترکیبی، رویکردی نوین در توسعه یادگیری / مولفان فاطمه اسلامی، ساناز مظاهری، لیلا امینیان؛ ویراستار مریم امینیان.
مشخصات نشر	: تهران: آوای نور، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۸ص. : جدول، نمودار.
یادداشت	: کتابنامه.ص. [۱۶۳]- ۱۶۸.
موضوع	: یادگیری ترکیبی Blended learning
موضوع	: آموزش به کمک کامپیوتر Computer-assisted instruction
موضوع	: آموزش بر پایه وب Web-based instruction
موضوع	: اینترنت و آموزش و پرورش Internet in education
موضوع	: تکنولوژی آموزشی Educational technology
رده بندی دیویی	: ۳/۳۷۱
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷/۱۰۲LB ۱۳۹۷/۲الف۵/
سرشناسه	: اسلامی، فاطمه، ۱۳۵۹ -
شناسه افزوده	: مظاهری، ساناز، ۱۳۶۲ -
شناسه افزوده	: امینیان، لیلا، ۱۳۵۵ -
وضعیت فهرست نویسی	: فیا

نام کتاب: یادگیری ترکیبی، رویکردی نوین در توسعه یادگیری

مولفان: فاطمه اسلامی، ساناز مظاهری، لیلا امینیان

ویراستار: مریم امینیان

ناشر: آوای نور

حروفچین و صفحه‌آرا: منیرالسادات حسینی

طراح جلد: خسرو چگینی

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: آوای نور

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۳۶۵-۲

نشانی: تهران. میدان انقلاب. خیابان ۱۲ فروردین. خیابان شهید وحید نظری. پلاک ۹۹.

تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵. ۰۹۱۲۲۰۰۴۵۵۷. نمابر: ۶۶۴۸۰۸۲

نمایندگی فروش: تهران. خیابان انقلاب. شماره ۱۲۱۲. کتابفروشی گوتنبرگ.

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

قیمت : ۱۵۰۰۰ تومان

تقديم به
دو فرشته مهربان زندگی‌ام؛ پدر و مادر عزیزم و آرام جانم، یگانه
خواهر ماهر ویم؛ بهنوش
فاطمه اسلامیه
ستاره‌های پرفروغ زندگی‌ام؛ پدر و مادر عزیزم و برادر عزیزتر از
جانم؛ علی
ساناز مظاهری
مقدس‌ترین واژه‌ها در لغت‌نامه دلم؛ پدر و مادر عزیزم و دردانه
خواهر نازنینم؛ مریم
لیلا امینیان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	سخن مولفان
فصل اول: یادگیری	
۱۵	مفهوم یادگیری
۱۷	اهمیت یادگیری
۱۸	ویژگی‌های یادگیری
۲۰	انواع یادگیری
۲۵	بازده‌های یادگیری
۲۷	سطوح یادگیری
۳۳	سبک‌های یادگیری
۳۵	عوامل موثر بر یادگیری
۳۷	عملکردهای ذهن در فرآیند یادگیری
فصل دوم: نظریه‌های یادگیری	
۴۵	ماهیت نظریه‌های یادگیری و روند تکاملی آن
۴۷	نظریه یادگیری رفتارگرایی
۵۱	نظریه یادگیری شناخت‌گرایی
۵۴	نظریه یادگیری پردازش اطلاعات یا خبرپردازی
۶۰	نظریه یادگیری اجتماعی
۶۴	نظریه یادگیری فراشناخت
فصل سوم: یادگیری ترکیبی	
۷۱	تعریف یادگیری ترکیبی
۷۵	سیر تاریخی یادگیری ترکیبی

عنوان

صفحه

۷۷	دلایل توجه به رویکرد یادگیری ترکیبی
۷۸	هدف یادگیری ترکیبی
۸۰	انواع یادگیری ترکیبی
۸۱	ارکان نظام یادگیری ترکیبی
۸۲	کاربران یادگیری ترکیبی
۸۳	ویژگی‌های محیط یادگیری ترکیبی
۸۳	مزایا و معایب یادگیری ترکیبی
۸۶	مقایسه یادگیرنده در دو نظام یادگیری سنتی و ترکیبی
۸۸	طبقه‌بندی یادگیری ترکیبی
۹۱	فرهنگ یادگیری ترکیبی
۹۳	ایجاد ارتباط بین تئوری و عمل در یادگیری ترکیبی
۹۵	نقش یادگیری ترکیبی در تحول برنامه درسی

فصل چهارم: مدل‌های یادگیری ترکیبی

۱۰۱	مدل پذیرش آموزش و یادگیری ترکیبی
۱۰۱	مدل یادگیری ترکیبی سنتی و پیشرفته
۱۰۴	مدل چتری مدرسان سیستم یادگیری ترکیبی
۱۰۵	مدل جامع پیاده‌سازی یادگیری ترکیبی
۱۰۸	مدل اجتماع تحقیقی در یادگیری ترکیبی
۱۱۰	مدل یکپارچه یادگیری ترکیبی
۱۱۰	مدل ۵S در یادگیری ترکیبی
۱۱۲	مدل معماری اطلاعات در یادگیری ترکیبی

عنوان

صفحه

مدل یادگیری تقاضاگرا در یادگیری ترکیبی	۱۱۳
مدل مثلث آتش در یادگیری ترکیبی	۱۱۴
مدل اجتماع پرسشی در یادگیری ترکیبی	۱۱۵
مدل ارزیابی آمادگی یادگیری ترکیبی «روزنبرگ»	۱۱۵
مدل ارزیابی آمادگی یادگیری ترکیبی «هانی»	۱۱۷
مدل چهار بعدی یادگیری ترکیبی	۱۱۷
مدل سنجش نیازهای یادگیری ترکیبی	۱۱۸
مدل عوامل موفقیت‌زای یادگیری ترکیبی	۱۲۰

فصل پنجم: پیاده‌سازی یادگیری ترکیبی

طراحی یادگیری ترکیبی	۱۲۵
فاکتورهای موفقیت یادگیری ترکیبی	۱۲۸
رسانه‌های رایج در یادگیری ترکیبی	۱۳۱
استراتژی‌های یادگیری ترکیبی	۱۳۲
عناصر اساسی جهت راه‌اندازی نظام آموزش و یادگیری ترکیبی	۱۳۴
مهارت‌های لازم در محیط یادگیری ترکیب	۱۳۷

فصل ششم: فناوری‌های وب ۲ در یادگیری ترکیبی

وب ۲	۱۴۱
وبلاگ	۱۴۲
ویکی	۱۴۵
فروم	۱۴۸
پادکست	۱۴۹

صفحه	عنوان
۱۵۱	شبکه‌های اجتماعی مجازی
۱۶۳	منابع

◆ سخن مولفان

«به نام خداوند جان و خرد

کزین برتر اندیشه برنگذرد»

از موضوع‌های بسیار مهمی که در تمام طول زندگی آدمی جاری است و از دیرباز نیز مورد توجه و تعمق بسیاری از دانشوران و فیلسوفان تعلیم و تربیت بوده و هست، بحث «یادگیری» است که طبق تعریف «ارنست هیلگارد» عبارت است از «فرآیند تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه فرد، بر اثر تجربه». مفهومی که سازمان «علمی، فرهنگی و تربیتی ملل متحد» که به اختصار «یونسکو» نامیده می‌شود، از آن با عنوان کلی «یادگیری گنج درون» که مشتمل بر چهار ستون یادگیری برای زیستن، یادگیری برای دانستن، یادگیری برای انجام دادن و یادگیری برای زیستن با یکدیگر است، یاد نموده است و اخیراً آن را در سه حیطة موسوم به سه «H» یعنی «سر، Head» به منزله پایگاه اندیشه، تفکر و عقلانیت، «قلب، Heart» به منزله کانون عشق و مهر و ایمان و «دست، Hand» به منزله توانستن و انجام دادن و کسب مهارت‌های ضروری زندگی تعریف کرده است.

مدرسه رسمی‌ترین نهاد آموزشی و پرورشی در سنین کودکی و نوجوانی است که محیط آن در یادگیری بسیار موثر دانسته شده است. در گذشته، یادگیری در این محیط به واسطه روش‌های آموزشی مبتنی بر سخنرانی اداره می‌شد؛ اما در موج سوم زندگی آدمی که بر اساس تحولات گسترده تکنولوژیکی به عصر اطلاعات و ارتباطات معروف شده است، روش‌های قدیمی یادگیری کارآیی کمتری یافته‌اند و «یادگیری ترکیبی» جایگزین روش‌های دیرین شده است. این یادگیری که به عنوان یک روش یادگیری شامل یادگیری چهره به چهره، یادگیری الکترونیکی زنده و یادگیری به شیوه خاص است، فرصت بسیار خوبی را برای دانش‌آموزان در جهت یادگیری بهتر و مشارکت فعال یافتن در فرآیند یاددهی و یادگیری فراهم می‌آورد.

پیاده‌سازی و اجرای یادگیری ترکیبی در سیستم آموزش و پرورش و سایر سازمان‌ها و موسسات آموزشی و غیرآموزشی، مستلزم آگاهی بخشی پیرامون فواید و مزایای این

نوع یادگیری است و بر این اساس، کتاب حاضر که حاصل تلاش یک‌ساله مولفان می‌باشد، در شش فصل تهیه شده است. مطالب فصل اول کتاب، به یادگیری اختصاص داده شده است و مطالبی همچون مفهوم یادگیری، اهمیت، ویژگی‌ها، انواع، سطوح، سبک‌ها و... در این فصل معرفی شده‌اند. در فصل دوم، نظریه‌های یادگیری از دیدگاه رفتارگرایان، شناخت‌گرایان، فراشناخت‌گرایان و... شرح داده شده‌اند. در فصل سوم که با عنوان «یادگیری ترکیبی» معرفی شده است، به بیان تعاریفی از یادگیری ترکیبی، سیر تاریخی آن، هدف، انواع، ارکان، کاربران، مزایا و معایب یادگیری ترکیبی پرداخته شده است و یادگیرنده در دو نظام یادگیری سنتی و ترکیبی مورد مقایسه قرار گرفته است.

در فصل چهارم، انواع مدل‌های یادگیری ترکیبی که توسط صاحب‌نظران این حوزه مطرح شده، ارائه شده است. فصل پنجم به پیاده‌سازی یادگیری ترکیبی اختصاص داده شده است و درباره طراحی این نوع یادگیری، فاکتورهایی که منجر به موفقیت یادگیری ترکیبی می‌شوند، استراتژی‌ها و عناصر موثر در راه‌اندازی نظام آموزش و یادگیری ترکیبی بحث شده است. در فصل ششم، به عنوان آخرین بخش کتاب، فناوری‌ها و ابزارهای متنوع وب ۲ همچون وبلاگ، ویکی، فروم، پادکست و شبکه‌های اجتماعی مجازی جهت استفاده در یادگیری ترکیبی مطرح و ویژگی‌ها، مزایا و کاربردهای هر یک تشریح شده است.

در تالیف کتاب حاضر تلاش شده است تا حداکثر ممکن، اطلاعاتی کاربردی و مفید در زمینه «یادگیری ترکیبی» به عنوان رویکردی نوین در توسعه یادگیری جمع‌آوری شود و برای رسیدن به این هدف، از منابع گسترده و متنوعی بهره گرفته شده است؛ اما مطمئناً مطالبی از چشم مولفان به دور مانده است که مشتاقانه منتظر دریافت انتقادات و پیشنهادهای با ارزش شما خوبان از طریق سه آدرس ایمیل زیر هستیم.

فاطمه اسلامی، ساناز مظاهری، لیلیا امینیان

بهار ۱۳۹۷

feslamieh@hotmail.com
mazaherisanaz@ymail.com
lilianavml@yahoo.com

